

2. Holovchenko, VI., 2004. 'Asad (Asad)', *Ukrai 'ns'ka dyplo-matychna encyklopedija: U 2-h t.*, K.: Znannya Ukrainy, 760 s.

3. Dauron, RD., 2009. 'Dolgaja shestidnevnaia vojna: pobedy i porazhenija SSSR na Blizhnem Vostoke (Long Six Day War: victory and defeat of the USSR in the Middle East)', M.: Institut vostokovedenia RAN, 238 s.

4. «Doktrine Eisenhowera». Poslanie k Kongressu USA 15 yanvarya 1957 g. («Eisenhower Doctrine»). Letter to the US Congress January 15, 1957'. [online] Dostupno: <http://www.coldwar.ru/eisenhower/eisenhower-doctrine.php>

5. Zubov, A. 'Syria: predystoria tragedii. Kto takie sunnity, shiity i alavity (Syria: the background of the tragedy. Who are the Sunnis, Shiites and Alawites)'. [online] Dostupno: <https://www.novayagazeta.ru/articles/2015/10/19/66051-siriya-predystoriya-tragedii>

6. Evstratova, UA. 'Sovetsko-siriyskie otnosheniya i formirovanie blijnevostochnoy regionalnoy sredy (Soviet-Syrian relations and the formation of the Middle East regional environment)'. [online] Dostupno: <https://cyberleninka.ru/journal/n/vestnik-rggu-seriya-politologiya-istoriya-mezhdunarodnye-otnosheniya-zarubezhnoe-regionovedenie-vostokovedenie>

7. Kotlov, LN., 1986. 'Stanovlenie natsionalno-osvoboditel'nogo dvizheniya v arabskikh stranah Azii. 1908–1914 gg. (Formation of the national liberation movement in the Arab countries of Asia. 1908–1914)', M.: Nauka, 376 s.

8. 'Liga Arabskikh Derjav (League of Arab States)'. [online] Dostupno: <http://readbookz.net/pbooks/book-42/ua/chapter-2088/>

9. Lourens, TE., Liddel Gart, BG., 2002. 'Lourens Araviyskiy (Lawrence of Arabia)', M.: AST, SPb.: Terra Fantastica, 575 s.

10. Luckyi, VB., 1966. 'Novaya istoriya arabskikh stran (A New History of the Arab countries)', M.: Nauka, 372 s.

11. Luckyi, VB., 1964. 'Natsionalno-osvoboditel'naya vojna v Sirii (1925–1927 gg.) (National liberation war in Syria (1925–1927))', M.: Nauka, 336 s.

12. Mirskiy, GI., 1970. 'Armiya i politika v stranah Azii i Afriki (The Army and Politics in Asia and Africa)', M.: Nauka, 352 s.

13. Oganessian, NO., 1980. 'Politika imperialisticheskikh dergav na Arabskom Vostoke v gody Vtoroy Mirovoy voyny, 1939–1945 gg (Policy of the imperialist powers in the Arab world during the Second World War, 1939–1945)', Izdatelstvo AN Armyanskoy SSR, 264 s.

14. 'Otlichiya mejdu shiitami i sunnitami (Differences between Shiites and Sunnis)'. [online] Dostupno: <https://ru.euronews.com/2016/08/01/the-difference-between-shia-and-sunni-explained>

15. Pir-Budagova, EP., 2015. 'Istoriya Sirii. XX vek (History of Syria. XX century)', Institut vostokovedeniya RAN, M.: IV RAN, 392 s.

16. Pir-Budagova, EP., 1978. 'Syriya v borbe za uprocheniye natsionalnoy nezavisimosti (Syria in the struggle for the consolidation of national independence)', M.: Nauka, 235 s.

17. 'Federaciya arabskikh respublik (Federation of Arab Republics)'. [online] Dostupno: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/sie/18546/%D0%A4%D0%95%D0%94%D0%95%D0%A0%D0%90%D0%A6%D0%98%D0%AF>

18. 'Franko-syriyskiy dogovor 1936 goda, 22 dekabrya (Franco-Syrian Treaty 1936, 22 December)'. [online] Dostupno: <http://doc20vek.ru/node/3577>

19. Yurchenko, VP., 2004. 'Syriya: problemy natsionalnoy bezopasnosti (Voennaya politika i voennoe stroitelstvo v period pravleniya PASV 1963–2004 gg.) (Syria: problems of national security (military policy and military construction during the reign of the Baath Party 1963–2004))', M.: IIIIV, 246 s.

20. Dam Van N., 1979. 'The Struggle for Power in Syria. Sectarianism, Regionalism and Tribalism in Politics, 1961–1978', London: Croom Helm Ltd, 147 p.

21. Hourani, AH., 1946. 'Syria and Lebanon. A Political Essay', London: Oxford University Press, 416 p.

22. Hurewicz, JC., 1956. 'Diplomacy in the Near and Middle East. A Documentary Record: 1914–1956. Vol.II', Princeton: Van Nostrand, 427 p.

Vetrinsky I. M., Candidate of Political Sciences, Senior Researcher, Department of Global and Civilizational Processes, State Institution «Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine, Kyiv), ivetrynskiy@gmail.com, ORCID identifier 0000-0003-2867-291X

Features of the political, social and economic processes in Syria in the XX century

The features of political, economic and socio-cultural processes in Syria in the twentieth century, to identify prerequisites for future civil war. Using scientific

methods of analysis and synthesis and simulation shows the specific ethnic and religious picture of Syrian society; including the emphasis on religious movements such as the Alawites, as formed in the second half of the twentieth century. Within the Syrian ruling elite minority alawitskiy dictatorship laid the groundwork for future shocks. It is established that if the actual absence of Syrian society state building traditions and low levels of national identity, it is a military dictatorship for decades has played in consolidating state function. However, this situation has led to the degradation of the socio-economic system, reducing its ability to reform and combating domestic shock. At the same time, this situation contributed to the rise of potential for conflict within society, which eventually led to mass protests in 2011, which quickly escalated into civil conflict.

Keywords: Syria, Islam, Baath, Alawites, Assad.

* * *

УДК 325.2, 329.055.1

Сичик К. Б.,

кандидат політичних наук, старший викладач кафедри філософії та політології, Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка (Україна, Кропивницький), Sychyk.Kateryna@gmail.com

ЕКСПЛІКАЦІЯ ЗРОСТАННЯ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ПРАВИХ ПОПУЛІСТІВ В КОНТЕКСТІ ДИСКУРСУ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ФРН)

Метою даного дослідження є з'ясування визначальних чинників зростання електоральної підтримки правих популістів у Федеративній республіці Німеччина. Для досягнення поставленої мети здійснено аналіз політичної програми правої партії «Альтернатива для Німеччини» («АДН»), в якій особливий акцент робиться на загрозі з боку мігрантів, при цьому партія закликає посилити не тільки зовнішні кордони Європейського Союзу, а й повернути прикордонні переходи на кордонах безпосередньо Німеччини. У вирішенні даного питання «АДН» позиціонує себе досить однозначно, критикуючи міграційну політику Ангели Меркель щодо такого величезного потоку людей іншої культури, мови, менталітету і віри, яких нинішній уряд хотів би інтегрувати в німецьке суспільство. Саме антиісламська пропаганда займає абсолютно домінуюче місце в риторичній та діяльності партії «АДН».

Доведено, що явище міжнародної міграції, яке має глибокий культурний і ідеологічний підтекст та поступову зміну політичного ландшафту в Німеччині, яка проявляється в зростанні популярності правої популістської партії «АДН» необхідно розглядати в контексті причинно-наслідкових зв'язків. Це пояснюється видимою загрозою для національної культури корінного населення з боку мігрантів та соціально-економічними наслідками міграційних процесів.

Обґрунтовано необхідність проведення збалансованої та продуманої міграційної та інтеграційної політики задля врегулювання міграційної кризи у ФРН зокрема, та ЄС загалом.

Ключові слова: міжнародна міграція, міграційна криза, інтеграція, праві популістські партії, «Альтернатива для Німеччини» («АДН»).

Піднесення правих популістських партій у Європі на початку ХХІ століття перебуває в центрі уваги багатьох західних і вітчизняних дослідників. Успіх правих партій певною мірою визначається концепцією кризи сучасності. В даному контексті мова йде про глибокі соціально-культурні і соціально-економічні трансформації при переході до постіндустріального суспільства, зокрема: старіння навичок, розвиток нових технологій, збільшення кількості нестандартних ситуацій, спекулятивний характер фінансового сектора, індивідуалізація кар'єри, ерозія усталених субкультур і інститутів, втрата традиційних колективних ідентичностей, індивідуалізація ризиків, соціальна фрагментація та інші [13]. Науковці вважають, що логіка розвитку постіндустріального суспільства була найбільш вдало інтерпретована саме правими популістськими партіями, які запропонували неоліберальну програму, при цьому наполягаючи на збереженні деяких традиційних інститутів, наприклад, національної держави, щоб виборець, який боїться

змін, міг «зачепитися» за звичні для нього речі [8, с. 44]. Р. Інглехарт висунув припущення, що якщо виборцям складно зробити вибір на підставі ідеологічної позиції партії, то вони починають використовувати інші способи орієнтації. Зокрема, роль вирішального розколу відтепер грає розкол між носіями таких матеріалістичних цінностей як добробут і безпека і носіями постматеріалістичних цінностей як самореалізація і т.п. [9, с. 142]. Криза політичної системи європейського суспільства, в тому числі такі явища як Brexit, соціально-економічні проблеми Європейського Союзу, масова міграція мусульманського населення в західноєвропейські країни також визначально впливають на зростання електоральної підтримки правих популістів. Деякі із зазначених факторів є загрозою для стабільності.

Першою з вищевказаного переліку проблем і, можливо, найважливішою є міжнародна міграція, що стосується, більшою мірою, процвітаючих країн Західної і Центральної Європи. Міграція як одна з основних причин, які забезпечують зростання електоральної підтримки правих популістських партій у Європі, має глибокий культурний і ідеологічний підтекст. Це пояснюється, в першу чергу, видимою загрозою для національної культури корінного населення з боку мігрантів [7, с. 432–466].

Міграція як соціальне явище є дзеркалом відображення розвитку окремих цивілізацій і людської цивілізації в цілому. Міграції формують нову якість і новий вигляд колишніх людських суспільств, створюють нові [4, с. 5]. Особливу роль міграції в розвитку як соціально-економічних, так і політичних процесів ми спостерігаємо сьогодні на прикладі країн Європейського Союзу [5, с. 3].

Міграція населення, як зазначає О. Д. Воробйова в своїх роботах це «будь-територіальне переміщення населення, з метою зміни постійного місця проживання або тимчасового перебування на території для здійснення навчання або трудової діяльності незалежно від того, під переважаючим впливом яких чинників воно відбувається – притягуючих або відштовхуючих» [2, с. 4–13].

Міграційний криза 2015–2016 рр. внесла істотні зміни в усталені механізми міграційних та інтеграційних процесів. Це явище серйозно торкнулося як Німеччину і її внутрішню політику, так і весь Європейський союз, загостривши розбіжності між прихильниками і противниками так званої «транснаціональної» Європи. Існують дві групи – євроутопісти, що відстоюють ліберальну Європу «без кордонів», які протистоять так званим євроскептикам, виступаючим за збереження внутрішніх кордонів і національних держав [6]. Євроскептицизм – це одна з характерних особливостей більшості правих популістських партій сучасної Європи, які «грають» на негативних наслідках цього у вигляді зростаючого безробіття, подальшого збільшенню різниці в доходах, загрози зникнення національних культур.

У зв'язку з ситуацією, що склалася, одним з першорядних напрямків діяльності уряду є реалізація інтеграційної політики. Інтеграційні курси були введені в Німеччині в 2005 році Законом «Про перебування» (нім. Aufenthaltsgesetz), саме в статті 43 цього Закону міститься правова основа інтеграційної політики німецького уряду, яка чітко зазначає, що в Німеччині заохочується інтеграція іноземців, що перебувають в країні на законних підставах в економічну, культурну та соціальну сфери життя країни [3, с. 114–119].

За розробку програми відповідальне Федеральне відомство у справах міграції та біженців (нім. Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, BAMF). Інтеграційні курси повністю фінансує заклад, який їх здійснює на території окремої федеральної землі. При цьому він отримує відшкодування з боку Відомства в розмірі 50% витрат. Іншу частину вартості повинні відшкодувати самостійно ті, хто навчається, якщо мають заробіток, або ж звільнені від оплати та отримують соціальну допомогу. Це означає, що регіональні бюджети, які забезпечують фінансування інтеграції, не отримують повного відшкодування витрат. Система фінансування інтеграційних проектів вимагає певного перегляду. З огляду на те, що в зв'язку з напливом біженців, більше половини всіх потенційних учасників інтеграційних курсів є тимчасово недієздатними і отримують субсидії, регіональні бюджети несуть великі збитки. У період з 2005 до 2013 року федеральний уряд витратив понад 1,4 млрд. євро на систему інтеграційних курсів [15].

Інший, можливо, найсуттєвіший недолік інтеграційної політики ФРН полягає в інституційному середовищі. Регулювання політики інтеграції в країні також здійснюється Відомством. Це неминуче передбачає прогалину в сфері контролю реалізації програми інтеграції. Відомство надзвичайно перевантажене, тому що крім інтеграції до його компетенції входить і міграційна політика. Бути відповідальним за реалізацію двох таких важливих і масштабних функцій у всіх федеральних землях надзвичайно складно для однієї установи, навіть за умови налагодженої системи децентралізованого управління.

На сьогоднішній день ключовою причиною міграції в Німеччину є війна на Близькому Сході. Періодично повторювані військові зіткнення унеможливають нормальний розвиток соціальної та економічної сфер життя суспільства. Залишаючи свою країну, біженці шукають найбільш розвинені держави, які можуть надати соціальний захист та найнеобхідніше: притулок, харчування, медичне обслуговування. Звичайно, серед всіх країн ЄС особливо привабливою в цьому відношенні є Німеччина, завдяки наявним там високим соціальним стандартам, можливості забезпечити проживання, політики толерантності та мультикультуралізму. Як результат, німецьке суспільство-реципієнт зіткнулося з різними труднощами, а ефективність внутрішньої політики в питанні прийому та інтеграції біженців, яка вважалася збалансованою і продуманою, була поставлена під сумнів [10].

Аналізуючи концепції політичних партій Німеччини, можна виділити три основні напрямки у вирішенні міграційного питання. За закриття кордонів виступає партія «Альтернатива для Німеччини», а блок А. Меркель Християнсько-демократичний союз / Християнсько-соціальний союз (ХДС/ХСС) і Соціал-демократична партія Німеччини (СДПН) досягли консенсусу щодо обмеження міграції в Німеччині. Так, консервативний блок ХДС/ХСС і СДПН домовилися, що приплив біженців буде обмежений на рівні не вище 180–220 тис. осіб на рік. Також консерватори і соціал-демократи вирішили зняти повну заборону на возз'єднання біженців, що вже прибули зі своїми родинами, але обмежили цей контингент тисячею осіб на місяць [1].

Приріст і підтримка «АдН» населенням в 2016–2017 рр. привернули до неї увагу дослідницького

середовища, тому партія тут же стала предметом соціальних досліджень. Так, в ході громадського дослідження населення тільки 16% з усіх опитаних прихильників «АдН» назвали причиною свого вибору «зміст програми партії», а 68% зізналися, що підтримують євроскептиків через невдоволення іншими партіями [11].

Певний негатив у громадян викликають безпосередньо дії самої А. Меркель, з якою прийнято асоціювати всю ситуацію навколо міграційного питання в Європі в цілому і в Німеччині зокрема. Вона стає об'єктом нападок з боку опозиційних ЗМІ та громадськості, її звинувачують в слабкодушості, боягузстві та політичній недалекоглядності. Проте, А. Меркель стійко притримується свого політичного курсу не дивлячись на критику навіть своїх однопартійців та абсолютно впевнена в безальтернативності своїх рішень. Якраз подібні дії і в певній мірі «втрата почуття реальності» дають можливість вийти на авансцену німецької політики новим лідерам.

Сьогодні європейські праві популісти більше за інших виграють завдяки міграційним проблемам. Це пояснюється, в першу чергу, тим, що вони почали пропонувати жорстку міграційну політику ще до початку масового припливу мігрантів і біженців, що почався в 2015 році, при цьому «здійснюючи пагубний вплив на основний політичний дискурс» [12].

Варто підкреслити, що успіх правих радикалів або правих популістів в Німеччині досить ускладнений, головним чином, через нацистське минуле. Політичний істеблішмент країни намагається жорстко протидіяти подібним силам. Втім результати виборів до парламенту Німеччини, що відбулися 24 вересня 2017 року, свідчать про те, що саме партії правого спрямування дедалі більше здобувають підтримку суспільства. Серед великої кількості партій, що змагалися на виборах, подолати п'яти відсотковий бар'єр та потрапити до Бундестагу вдалося лише шістьом, серед яких традиційно лідирували союз ХДС/ХСС (нім. Christlich Demokratische Union Deutschlands/Christlich-Soziale Union in Bayern (CDU/CSU), на чолі з Ангелою Меркель та СДПН (нім. Sozialdemokratische Partei Deutschlands (SPD), а також «АдН» (нім. Alternative für Deutschland (AfD).

Щоб зрозуміти причини такого успіху правої партії «АдН» варто проаналізувати основні положення політичної програми партії. Найбільш послідовно в ній розроблена стратегія щодо ворога «Альтернативи для Німеччини» – валюти євро, з огляду на той факт, що ще в 2013 році партія спочатку була створена вихідцями з «Християнсько-демократичного союзу» як противник єдиної європейської валюти, цей постулат розроблявся дуже ретельно. У політичній програмі даній тематиці присвячений цілий розділ «Europa und Euro» [14, с. 16–20]. Партія активно спекулює на політичному, а не на економічному характер євро. Наводячи безліч аргументів, «АдН» створила ворога, здебільшого, «уявного», щоб домогтися розвитку своєї концепції «альтернативного шляху ФРН», а також відмежувати себе і свою позицію від ворогів в особі «чиновників», «політиків», «бюрократів».

У розділі «Innere Sicherheit und Justiz» («Внутрішня безпека і правосуддя») «Альтернатива для Німеччини» знову звертається до образу ворогів, на цей раз не називаючи їхніх імен. Так, в програмі написаній ще до

початку масового напливу біженців в ФРН, робиться особливий акцент на загрозі з боку мігрантів. В силу цього в програму був введений пункт «Deutsche Grenzen schützen» («Захист німецьких кордонів»). При цьому «АдН» закликає посилити не тільки зовнішні кордони Європейського Союзу, а й повернути прикордонні переходи на кордонах безпосередньо Німеччини [14, с. 27].

Для вирішення питання з біженцями «АдН» вимагає швидкого розгляду заяв на отримання статусу біженця кожного і негайного видворення всіх, хто в результаті не має права залишитися. Тільки люди з дійсною потребою в притулку повинні отримати це право. У вирішенні даного питання партія позиціонує себе однозначно, критикуючи міграційну політику Ангели Меркель щодо такого величезного потоку людей іншої культури, мови, менталітету і віри, яких нинішній уряд хотів би інтегрувати в німецьке суспільство. Згодом, як вважають прихильники «АдН», перебування в країні африканців та людей з Близького Сходу, що не є носіями «німецьких» цінностей і в переважній більшості є мусульманами може привести до ситуації, при якій їх традиції та цінності почнуть в Німеччині конкурувати з німецькими. Особливим аргументом слугує той факт, що в більшості мусульманських сімей народжується така кількість дітей, яка в кілька разів перевищує середню кількість дітей в німецьких сім'ях. У довгостроковій перспективі такий розвиток демографії країни призведе до релігійного і культурного відчуження, якого так бояться неоконсерватори.

Антиісламська пропаганда дуже швидко витіснила з провідної позиції в риторичі та діяльності партії «АдН» пропаганду проти євро. Незважаючи на той факт, що євро – один з центральних питань досі, за словами лідерів і представників партії, при розгляді будь-якого інтерв'ю або виступу можемо бачити, що «ісламська загроза» займає абсолютно домінуюче становище.

В інтерв'ю співголови партії «Альтернатива для Німеччини» Фрауке Петрі від 30 травня 2016 року для телеканалу «RT» близько 25 хвилин з 37 були присвячені «ісламській загрозі». Фрауке Петрі активно використовує громадську стурбованість посиленням присутності мусульманського населення, ісламської культури і законів шаріату в житті простих німецьких громадян. Ф. Петрі наголошує, що міграція з арабських країн – це та проблема, яка приносить за собою зміни у всіх сферах суспільства – це і соціальна політика, пенсійне забезпечення, культурне розмивання і руйнування традиційної німецької культури, загроза економічній стабільності, а також загроза демократії, так як німецька демократія все більше поступається позиціями в багатьох питаннях політичному ісламу і шаріату. При цьому Петрі активно підкреслює, що не варто їх навіть порівнювати з нацистською партією, так як «АдН» перебуває виключно на демократичних позиціях [16].

Сучасні міграційні процеси зачіпають практично всі країни планети. Прірва між процвітаючими країнами Європи та Північної Америки та численними районами Азії і Африки, що знаходяться в тяжкому становищі продовжує збільшуватися, а сучасні засоби пересування та відкритість деяких кордонів всередині міжнародних союзів, наприклад таких як Європейський Союз, роблять міжнародну міграцію все більш доступною. Масштабна

міграція тягне ряд проблем, що негативно впливають на звичний перебіг життя суспільства. Невпорядкована і неконтрольована міграція є однією із загроз міжнародній безпеці і окремих національних держав. Вона несе в собі деструктивний характер, породжує криміногенні і терористичні загрози, дає імпульс до посилення ксенофобії, міжетнічної та релігійної напруженості, що на практиці призводить до зіткнення між приймаючим суцільним і мігрантами.

Сьогодні ФРН залишається безумовним лідером серед країн Європейського Союзу як по загальній чисельності населення, так і за часткою іноземців, які проживають в країні. Поряд з цим, збільшення міграційної кризи в Європі, зростання міжкультурних суперечностей і невдоволення серед корінного населення підкреслюють особливу актуальність політики інтеграції мігрантів для сучасної Німеччини.

Традиційні партії уникали обговорення проблеми мігрантів протягом тривалого часу, чим і скористалися праві популісти, виставивши своїх опонентів свідомими прихильниками мультикультуралізму, що провалився та підживляє національну згуртованість. Незважаючи на той факт, що більшість провладних партій спробували змінити ситуацію на свою користь і внесли це питання до порядку денного, вони не можуть змагатися з правим популістами, у яких ця тема є однією з центральних. З цього приводу, М. Голдер зауважує: «Людам, які стурбовані великою кількістю іноземців в країні, а також побоюються за національну ідентичність і культуру не залишається нічого іншого, окрім як голосувати за правих націоналістів» [7, с. 432–466]. Встановлюючи проблему міграції як центральний пункт своїх політичних програм, праві популісти позиціонують себе як єдиний вибір для громадян, стурбованих впливом іноземців та збереженням культурної та національної ідентичностей. Міграційна проблема містить ще один важливий аспект – це загроза безпеці. Наплив мігрантів з мусульманських країн, серед яких під виглядом біженців проникають і терористи, також додає електоральної підтримки правим популістським партіям.

Сучасні європейські популісти, однак, до сих пір не проявили себе як новатори, які мають вплив на прийняття політичних рішень. Видається, на сьогодні їх основна мета – ускладнювати життя політичним лідерам, підживляти консенсус і не давати нормально функціонувати політичним механізмам. Найчастіше, діяльність популістів швидше гальмує, ніж сприяє виробленню альтернативних рішень. Однак, очевидно, що непопулярні і неефективні дії нинішнього керівництва країни по врегулюванню міграційної кризи зумовлюють формування нових політичних сил, які в своїх програмних заявах пропонують не тільки типові для демократичного і ліберального суспільства методи вирішення ситуації (вбудовування рівноправного діалогу, толерантність, прийняття іншої культурної ідентичності), але і досить жорсткі (закриття кордонів Німеччини, часткова/повна заборона прийому біженців, примусова депортація правопорушників з числа іноземців). Примітно, що вони мобілізують не лише протестний електорат, але й залучають на свій бік тих, хто раніше був досить пасивним і аполітичним. У разі нездатності влади відновити довіру виборців і зняти соціальну напруженість німецьке суспільство ризикує істотно поляризувати і

радикалізуватися, що може стати серйозною загрозою існуючій системі національної безпеки.

Список використаних джерел

1. 'Блок Меркель и СДПГ достигли консенсуса по ограничению миграции в Германии', *TASS*. [online] Доступно: <http://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/4869216>.
2. Воробьева, ОД., Рыбаковский, ЛЛ., Савинков, ВИ., 2016. 'Основные проблемы современной миграционной политики России', *Народонаселение*, №4.
3. Скорняков, ИА., 2011. 'Интеграционная политика ФРГ: выбор стратегии на современном этапе', *Вестник КемГУ. Научный журнал*, Кемеров, Вып.45.
4. Судоплатов, ПА., 2006. 'Миграционные процессы и миграционная политика в странах европейского союза: Автореф. дис. канд. эконом. наук', М., 23 с.
5. Царева, ЕЮ., 2015. 'Особенности миграционной политики Италии на современном этапе: Автореф. дис. канд. полит. наук', М., 29 с.
6. 'Geopolitical dimension of the Merkel plan'. URL: <http://www.eurocontinent.eu/2016/03/the-geopolitical-dimension-of-the-merkel-plan-and-the-migration-weapon-struggle-between-two- rival-models-of-europe/>.
7. Golder, M., 2003. 'Explaining variation in the success of extreme rightwing parties in Western Europe', *Comparative Political Studies*, Vol.6.
8. Hainsworth, P., 2000. 'The Politics of the Extreme Right. From the Margins to the Mainstream', London.
9. Inglehart, RF., 2008. 'Changing Values among Western Public from 1970 to 2006', *West European Politics*, Vol.31, №1–2, January – March.
10. Kambouri, T. 2015. 'Deutschland. Im Blaulicht. Notruf einer Polizistin', Berlin–München: Piper.
11. 'Motive der Wähler von Piratenpartei und Alternative für Deutschland Umfrage', *Statista*, 2016. URL: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/258826/umfrage/umfrage-zu-denmotiven-der-waehler-von-piratenpartei-und-afd>.
12. Muddle, C., 2013. 'Three decades of populist radical right parties in Western Europe: so what?', *European Journal of Political Research*, Vol.52. URL: http://works.bepress.com/cas_muddle/69/.
13. 'Socio-economic change, individual reactions and the appeal of the extreme right', *EU Research On Social Sciences And Humanities*. URL: <ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/citizens>.
14. 'Programm für Deutschland. Das Grundsatzprogramm der Alternative für Deutschland'.
15. 'Zuwanderungsgesetz', 1.01.2005. URL: <https://www.bpb.de/gesellschaft/migration/dossiermigration/56351/zuwanderungsgesetz-2005?p=all>.
16. 'AfD–Chefin Frauke Petry im RT Deutsch–Gespräch – Das gesamte Interview RT Deutsch', 30.05.2016. [Видео]. Точка доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=JrCpBaC06fU>.

References

1. 'Blok Merkel' i SDPG dostigli konsensusa po ogranicheniju migracii v Germanii (Merkel bloc and SPD have reached consensus on limiting migration in Germany)', *TASS*. [online] Dostupno: <http://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/4869216>.
2. Vorob'eva, OD., Rybakovskij, LL., Savinkov, VI., 2016. 'Osnovnye problemy sovremennoj migracionnoj politiki Rossii (The main problems of modern migration policy of Russia)', *Narodonaselenie*, №4.
3. Skornjakov, IA., 2011. 'Integracionnaja politika FRG: vybor strategii na sovremennom jetape (Integration policy of Germany: the choice of strategy at the present stage)', *Vestnik KemGU. Nauchnyj zhurnal*, Kemerov, Vyp.45.
4. Sudoplatov, PA., 2006. 'Migracionnye processy i migracionnaja politika v stranah evropejskogo sojuza: Avtoref. dis. kand. jekonom. nauk (Migration processes and migration policy in the countries of the European Union: Author's abstract. dis. Cand. economic sciences)', М., 23 s.
5. Careva, EJu., 2015. 'Osobennosti migracionnoj politiki Italii na sovremennom jetape: Avtoref. dis. kand. polit. nauk (Features of the migration policy of Italy at the present stage: Author's abstract. dis. Cand. political sciences)', М., 29 s.
6. 'Geopolitical dimension of the Merkel plan'. URL: <http://www.eurocontinent.eu/2016/03/the-geopolitical-dimension-of-the-merkel-plan-and-the-migration-weapon-struggle-between-two- rival-models-of-europe/>.

7. Golder, M., 2003. 'Explaining variation in the success of extreme rightwing parties in Western Europe', *Comparative Political Studies*, Vol.6.

8. Hainsworth, P., 2000. 'The Politics of the Extreme Right. From the Margins to the Mainstream', London.

9. Inglehart, R.F., 2008. 'Changing Values among Western Public from 1970 to 2006', *West European Politics*, Vol.31, №1–2, January – March.

10. Kambouri, T. 2015. 'Deutschland. Im Blaulicht. Notruf einer Polizistin', Berlin–München: Piper.

11. 'Motive der Wähler von Piratenpartei und Alternative für Deutschland Umfrage', *Statista*, 2016. URL: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/258826/umfrage/umfrage-zu-denmotiven-der-waehler-von-piratenpartei-und-afd>.

12. Muddle, C., 2013. 'Three decades of populist radical right parties in Western Europe: so what?', *European Journal of Political Research*, Vol.52. URL: http://works.bepress.com/cas_muddle/69/.

13. 'Socio-economic change, individual reactions and the appeal of the extreme right', *EU Research On Social Sciences And Humanities*. URL: <ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/citizens>.

14. 'Programm für Deutschland. Das Grundsatzprogramm der Alternative für Deutschland'.

15. 'Zuwanderungsgesetz', 1.01.2005. URL: <https://www.bpb.de/gesellschaft/migration/dossiermigration/56351/zuwanderungsgesetz-2005?p=all>.

16. ' AfD – Chefin Frauke Petry im RT Deutsch – Gespräch – Das gesamte Interview RT Deutsch', 30.05.2016. [Video]. Točka dostupa: <https://www.youtube.com/watch?v=JrCpBaC06fU>.

Syhyk K. B., Candidate of Political Sciences, Senior Lecturer of the Department of philosophy and political science, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (Ukraine, Kropyvnytskyi), Syhyk.Kateryna@gmail.com

Explicating the growth of electoral support for right-wing populists in the context of the discourse on international migration (on the example of the FRG)

The purpose of this study is to determine the true causes of electoral support for right-wing populists in the Federal Republic of Germany. To determine the determinants, the political program of the right-wing party «Alternative for Germany» («AfG») has been analyzed, in which the special emphasis is placed on the threat of migrants, while the party calls for strengthening not only the external borders of the European Union, but also to return the border crossings on the borders directly to Germany. In resolving this issue, «AfG» positions itself quite unequivocally, criticizing Angela Merkel's migration policy for such a huge flow of people of another culture, language, mentality and faith that the current government would like to integrate into German society. It is anti-Islamic propaganda that occupies an absolutely dominant place in the rhetoric and the activities of the party «AfG».

It is proved that the phenomenon of international migration, which has a profound cultural and ideological implication and a gradual change in the political landscape in Germany, which manifests itself in the growing popularity of the right populist party «AfG» must be considered in the context of causal relationships. This is due to the apparent threat to the ethnic culture of the indigenous population by migrants and the socio-economic consequences of migration processes.

The necessity of balanced and thought-out migration and integration policy for the purpose of settling the migration crisis in the Federal Republic of Germany in particular, and the EU as a whole, is substantiated.

Keywords: international migration, migration crisis, integration, right populist parties, «Alternative for Germany» («AfG»).

* * *

УДК 321:316.3

Мостіпан О. М.,

кандидат політичних наук, доцент кафедри економіки підприємств та соціальних технологій, Державний університет телекомунікацій (Україна, Київ), mostipan-alex@ukr.net, ORCID <https://orcid.org/0000-0002-2745-0787>

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРШОЇ ДЕРЖАВНОЇ ІСТОРІЇ ЯПОНІЇ «НІХОН СЬОКІ»

Проаналізовано історичні та суспільно-політичні засади створення першого проекту державної історії в Японії, що дав поштовх процесам інституційного будівництва, а також оформлення механізмів та структури

державного управління, які засвідчили свою ефективність впродовж століть у майбутньому.

Ключові слова: державна історія, Японія, «Ніхон Сьокі», імператор, державне управління.

Історично склалось, що найбільш важливі пам'ятки політичної думки, особливо стародавнього світу, були створені на замовлення правлячої еліти та відображали баланс інтересів та владних повноважень в її середовищі. Для кожного політичного тексту особливо важливо з'ясувати дату створення, щоб чітко розуміти історичний контекст. Це є також актуальним для «Ніхон Сьокі» (720 р.), оскільки дослідникам потрібно розгорнути лінійну модель історії та вписати найбільш важливі події в історичну пам'ять та державотворчі концепції, а також окремих державних мужів як героїв чи антигероїв у фольклор та загальний культурний простір, що зміцнює державу зсередини.

Відзначимо, що «Ніхон Сьокі» вважається першим літописом, що належить до «шести національних історій» (ріккокусі). Інші п'ять – це «Сьоку Ніхонгі» («Продовження анналів Японії», 797 р.), «Ніхон Кокі» («Пізні аннали Японії», події 792–833 рр.), «Сьоку Ніхон Кокі» («Продовження пізніх анналів Японії», події 833–850 рр.), «Ніхон Монтоку тенно дзіцуруку» («Істинні записки про імператора Монтоку», події 850–857 рр.), «Ніхон сандай дзіцуруку» («Істинні записки про трьох імператорів Японії», події 858–887 рр.) [5, с. 69].

У цьому відношенні, створення пам'ятки японської суспільно-політичної думки – «Ніхон Сьокі» також було вписане в тогочасні історичні обставини, коли було зафіксовано баланс інтересів в середовищі тогочасної правлячої еліти. Можемо вести мову про 681 рік як початок створення «Ніхон Сьокі» та про 720 рік – остаточне оформлення тексту. Відзначимо, що подібних прецедентів в історії японської суспільно-політичної думки не існувало (якщо не рахувати «Кодзікі», що є предметом іншого дослідження), принаймні про них не відомо широкому загалу дослідників до цього часу, а це означає, що автори «Ніхон Сьокі» були піонерами та створили модель, яка легітимізувала державну владу, оформила державні інститути, унормувала відносини в середовищі правлячої еліти, закріпила механізми передачі влади, створила концепцію державної історії та літописання, що дозволило Японії заявити про себе на міжнародному рівні як про вже усталену державу. Заснування традиції санкціонованого державою літописання дозволило створити підвалини для розвитку японської історичної школи. Впродовж наступних століть японські історики послідовно підтримували проект державного механізму в центрі якого знаходився імператор. Саме тому з метою обґрунтування його влади створили концепцію тлумачення історії з позиції імператорського центру впливу. Таким чином, «Ніхон Сьокі» відобразили політичний консенсус в середовищі конкуруючих між собою груп-кланів, які де-факто визнали верховенство імператорської влади, яка зберігалась та не ставилась під сумнів впродовж століть. «Ніхон Сьокі» засвідчили політичну майстерність тогочасної правлячої еліти здобути собі союзників з кола колишніх конкурентів, включивши генеалогії впливових родин в проект історії імператора, що дозволило досягти суспільного консенсусу та загалом працювало в майбутньому на поступальний розвиток інститутів державності.